

הוועדה הבין-אוניברסיטאית להערכה ודירוג של פרסומים משפטיים

1 באפריל 2019

מבוא

מצורפת הצעה לדירוג כתבי עת אקדמיים בתחום המשפטים (נספח א'). ההצעה היא פרי עבודה של ועדה בין-מוסדית של נציגי הפקולטות למשפטים שבאוניברסיטאות. למסמך שתי תכליות מרכזיות.

ראשית, המסמך מבקש לשפר את מנגנון התקצוב של ות"ת הסובל משני ליקויים מרכזיים. הליקוי הראשון נוגע לכך שעולם כתבי העת עליו מבוסס מנגנון התקצוב של ות"ת מתעלם מחלק ניכר מכתבי העת המשפטיים. כיום מכיר מנגנון התקצוב רק בכתבי העת שמופיעים בשני מאגרים של Web of Science: המאגר המרכזי ומאגר נוסף שנקרא Emerging Journals וכן ברשימה של כתבי עת משפטיים בעברית (נספח ב'). הליקוי השני של המנגנון של ות"ת הוא שבניגוד לנהוג בענפי מדע אחרים התקצוב הניתן בגין פרסום בכתב עת עילי זהה לזה שניתן לפרסום בכתב עת בקצה השני של הקשת. בתחומי מחקר אחרים נערכת חלוקת התקציב בהתאם ל-IF (Impact Factor) של כתב העת. מסמך זה מבקש לתקן את שני הליקויים, הן על ידי הרחבת רשימת כתבי העת שמשמשים בסיס לתקצוב ות"ת, והן על ידי הנהגת שיטה של משקלות שתשנה את גודל התקצוב בהתאם לדירוג כתב העת. יצוין שלצורך הטמעת המודל המוצע במסמך זה יידרש עוד משא ומתן עם ות"ת וכן פתרון של מספר סוגיות טכניות.

שנית, המסמך נועד לשמש כלי עזר פוטנציאלי בהכוונה של חוקרים וחוקרות ביחס לבמות פרסום אפשריות, וזאת בפקולטות שיחליטו שהן מעוניינות בכך. יודגש עם זאת שקיימת שונות בין המוסדות ביחס לתפקיד ולמשקל שימלא מסמך זה בהליכי הקידום בכל מוסד, וכל מוסד יקבל החלטה נפרדת ביחס לכך. שונות זו משקפת בין היתר הבדלים בעמדה העקרונית לגבי מדידה והערכה של מחקר, הבדלים באופי ובמבנה תהליכי הקידום הנהוגים בכל מוסד, כמו גם את העובדה שהמסמך אינו דן בכל הסוגיות הרלבנטיות (למשל דירוג של פרקים בספרים, מאמרים שהתפרסמו בבמות חוץ-משפטיות, מאמרים בשפות שאינן אנגלית ועוד).

הוועדה ערה לביקורת על שימוש בכלי מדידה לבחינת איכות מחקרית. משום כך הבהרנו שכל מוסד רשאי לאמץ או שלא לאמץ את הדירוג שמוצע כאן לצרכיו הפנימיים, וכאמור, בין המוסדות יש הבדלי גישות בנושא. כמו כן, אנחנו ערים לביקורת על איכות המדדים השונים שבהם נעזרנו. שיטת העבודה שמפורטת בהמשך נועדה להפיג חשש אחרון זה על ידי אימוץ מתודולוגיה שהסתמכה הן על שיקולים כמותיים והן על שיקולים איכותניים.

מכתב זה מפרט את מהלך העבודה, ואת השיקולים שהנחו אותנו בדירוג המצ"ב.

בברכה ובהצלחה לכל במחקריהם ובמחקריהן,

מיכאל בירנהק (תל אביב), דורון טייכמן (העברית), אורן פרז (בר אילן), רונן פרי (חיפה)

1. במהלך שלוש השנים האחרונות פעלה ועדה בין-מוסדית לגיבוש דירוג משותף של במות פרסום. בוועדה היו חברים החתומים מעלה. חברי הוועדה מונו על ידי דיקני הפקולטות, עמדו בקשר עמם וקיבלו מהם הנחיות מדיניות. במהלך עבודת הוועדה נבחר אורן פרו לדיקן הפקולטה כבר אילן אך המשיך ככהונתו כחבר הוועדה עד לסיום עבודתה. הוועדה קיימה כעשרים ישיבות ממושכות וניהלה אינספור תכתובות לאורך כל שנות פעילותה. מאות שעות עבודה הושקעו באיסוף ובחינה של נתונים (כמותיים ואיכותיים) ובדיונים פרטניים על כל במת פרסום. חברי הוועדה ניהלו לא מעט ויכוחים על במות פרסום כאלה ואחרות אך כל ההחלטות כולן התקבלו על בסיס קונצנזוס ובגיבוי מלא של ארבעת הדיקנים.
2. העבודה נעשתה תוך התייעצות שוטפת עם חוקרות וחוקרים בתחומי המחקר הרלוונטיים, מהלך שהניב התייחסות לכתבי עת נוספים ולבדיקה מחדש של דירוגים שונים. טיוטה של ההצעה הופצה בפקולטות השונות ובעקבות זאת נבדקו מחדש כתבי עת רבים.

הערות מקדמיות

3. הוועדה לא דירגה כתבי עת שהחלק הארי של תכנם אינו מתפרסם באנגלית או בעברית. על אף שחוקרות וחוקרים מפרסמים מעת לעת גם בשפות אחרות סברנו שלא ניתן ולא ראוי לשלב במדד במות כאלה מכמה טעמים. ראשית, ה-lingua franca האקדמית של ימינו היא אנגלית. כתיבה שמיועדת לקהל הבין-לאומי מתפרסמת באנגלית. בכתבי עת שמתפרסמים בשפות אחרות מופיעה כתיבה העוסקת בעיקר בסוגיות מקומיות ולכן הם אינם רלוונטיים עבור כותבות וכותבים מישראל. החרוג היחיד הוא, כמובן, כתיבה בעברית – המקדמת את שיטת המשפט שבה אנו פועלות ופועלים. שנית, אין נמצא נתונים כמותיים או איכותיים על במות פרסום בשפות זרות אחרות. במילים אחרות: אין תשתית אמפירית מספקת לדירוג אמין. שלישית, חברי הוועדה ואף החוקרות והחוקרים עמם התייעצה הוועדה לא היו כשירים להעריך בצורה אובייקטיבית ושיטתית כתיבה משפטית בשפות אחרות.
4. הוועדה לא דירגה כתבי עת המזוהים עם דיסציפלינות אחרות (בלשנות, חינוך, כלכלה, מגדר, מדע המדינה, סוציולוגיה, עבודה סוציאלית, פילוסופיה, פסיכולוגיה, תקשורת וכו') על פי שמם, התכנים המתפרסמים, זהות הכותבות והכותבים ומאפייני המערכת, גם אם חברות וחברי סגל בפקולטות למשפטים עשויות ועשויים לפרסם בהם, ואף פרסמו בהם בעבר. דירוג כתבי עת בתחומים אחרים הוא מחוץ למנדט ולמומחיות של ועדה זו. המלצתנו לות"ת ולמוסדות האקדמיים השונים היא להסתמך ביחס לפרסומים כאלה על הדירוגים התחומיים שנעשו או ייעשו ביחס לאותם תחומים (למשל, פרסומים בכתבי עת בתחום הכלכלה יוערכו על פי דירוג ות"ת של כתבי עת בכלכלה). ככל שלא קיימים דירוגים כאלה (כדוגמת מדעי הרוח), תצטרך להתבצע עבודת מטה אשר תבטיח מתן תקצוב הולם להישגים מחקרניים של חברות וחברי הפקולטות למשפטים.

5. לא דורגו כל כתבי העת באנגלית אלא רק כמחציתם (מעט יותר מ-900 מתוך כ-1630 הרואים אור באנגלית¹). הנחת הוועדה היא שכתבי עת לא מדורגים הם כאלה שחוקרות וחוקרים מישראל לא ישקלו פרסום בהם, וכי על מנת לעודד מצוינות אקדמית בזירה הגלובלית יש להנחות את החוקרות והחוקרים במוסדות העילית שלא לפרסם בהם. עובדה זו חשובה מאוד להבנת הדירוג הסופי. למשל: בעוד שכתבי העת המופיעים בקטגוריה העילית A* מהווים כ-4.3% מכלל כתבי העת המדורגים, שיעורם מתוך כלל כתבי העת באנגלית אינו עולה על 2.5% ובהערכה גסה ניתן להעריך ששיעורם אינו עולה על 2% מכלל הפרסומים המשפטיים בכל השפות.

6. לא דורגו מוספים מקוונים של כתבי עת זרים או ישראלים (למשל: Yale Law Journal Online או "משפטים על אתר"). לפי שעה מוסף מקוון טיפוסי מפרסם בעיקר תגובות למאמרים שפורסמו בכתב העת גופו או רשימות קצרות יחסית למקובל בתחום המשפט, ובין המוספים המקוונים יש שונות רבה שאינה מאפשרת גיבוש ויישום של אמות מידה כלליות להערכה ודירוג. אנו מדגישים כי הסינון התבצע אך ורק ביחס למוספים מקוונים של כתבי עת ולא ביחס לכתבי עת המתפרסמים במתכונת מקוונת. לא זו אף זו: ייתכן מאוד שכתבי העת העיקריים, כולם או מקצתם, יעברו בעתיד למתכונת פרסום מקוונת. הדבר לא אמור להשפיע כשהוא לעצמו על דירוגם.

7. הוועדה עשתה מאמץ לנפות כתבי עת המיועדים בעיקרם לעדכון קהילת עורכות ועורכי הדין בהתפתחויות משפטיות. לגבי סוגים מסוימים של פרסומים (כמו ניוזלטרים או עיתונים של אגודות עורכי דין) ההכרעה הייתה פשוטה. אולם קו הגבול בין פרסומים מסוג זה לבין פרסומים אקדמיים איננו תמיד חד. מתוך הכרה בחשיבות המחקר הדוקטרינרי אימצנו, במקרים של ספק, גישה ליברלית אשר מכילה את כתבי העת בדירוג.

כתבי עת

8. הוועדה אימצה כמה אמות מידה כלליות המפורטות בסעיפים הבאים. עם זאת, אמות המידה הכלליות היו רק נקודת המוצא לדיון מעמיק ורציני בכל אחד מכתבי העת. הוועדה ביצעה התאמות שיטתיות, יסודיות ופרטניות לאור מכלול המידע הזמין על כל אחד מכתבי העת: נתונים כמותיים רלוונטיים ממקורות שונים, זהות העורכות והעורכים וחברות וחברי המערכת, משך הפעילות של כתב העת, סוגי וסוגות הכתיבה המתפרסמת, זהות הכותבות והכותבים, חוות דעת של קבוצות חוקרות וחוקרים ושל אינדיבידואלים עם מומחיות רלוונטית מישראל ומהעולם, וכן הלאה. לא אחת נדרשה הוועדה לדון בכתב עת ספציפי בכמה ישיבות שונות או לעיין מחדש בדירוג טנטטיבי על בסיס מידע נוסף שהתקבל.

Oren Perez et al., *The Network of Law Reviews: Citation Cartels, Scientific Communities, and Journal* ¹ *Rankings*, 82 Modern L. Rev. 240, 244 (2019)

9. הוועדה מיינה את כתבי העת לארבע קטגוריות במתכונת פירמידלית התואמת את מדיניות התקצוב של ות"ת:

- א. בקטגוריה A* תוכננו להיכלל 5% העליונים של כתבי העת המדורגים. בפועל נמצאים בה כ-4.3% מכתבי העת המדורגים (ולא יותר מ-2% מכלל כתבי העת המשפטיים בעולם, כאשר מביאים בחשבון גם כאלה שלא נכנסו לדירוג כלל). איש מחברי הוועדה לא השתכנע שיש כתבי עת נוספים שראויים להיכנס לתוך קבוצה ייחודית זו בעת הזו.
- ב. בקטגוריה A תוכננו להיכלל עוד כ-15% מכתבי העת המדורגים, כך ש-20% העליונים יימצאו בקטגוריות A* ו-A. בפועל נמצאים בה כ-16%, כך שבשתי הקטגוריות העליונות נמצאים בסך הכל 20% מכתבי העת המדורגים, כפי שתוכנן.
- ג. בקטגוריה B תוכננו להיכלל עוד כ-35% מכתבי העת המדורגים (כך ש-55% העליונים יימצאו בקטגוריות A*, A ו-B). בפועל נמצאים בה מעט יותר מ-34%.
- ד. בקטגוריה C תוכננו להיכלל כ-45% מכתבי העת המדורגים. בפועל נמצאים בה מעט פחות מ-46%.
- ה. בפועל, קיימת שכבה חמישית של אלפי כתבי עת בלתי מדורגים (באנגלית ובשפות אחרות), ששיעורם הכולל עולה בוודאי על מחצית כתבי העת המשפטיים המתפרסמים בעולם. אלה לא נכללו בדירוג מטעמים שפורטו בהערות המקדמיות ו/או משום שהסבירות שחוקרות וחוקרים מישראל ישקלו לפרסם בהם זניחה.

10. הוועדה שילבה במדד הן law reviews אמריקנים כלליים ומתמחים והן כתבי עת בעריכת עמיתים, חרף הקשיים הגדולים והידועים ששילוב כזה מעורר. ההבדלים הידועים בין הקבוצות השונות של כתבי העת חייבו שימוש בכלים שונים למיון כתבי העת כמבואר להלן.

11. ככלל, law reviews דורגו על פי אמות המידה הבאות:
א. כתבי העת הכלליים:

- i. בקטגוריה A* כתבי העת של בתי הספר המדורגים בעקביות ב-20 המקומות הראשונים בארצות הברית במדד U.S. News and World Report (USNWR);² בקטגוריה A כתבי העת של בתי הספר המדורגים בעקביות עד המקום ה-50 בארצות הברית (בניכוי אלה שנכללו ב-A*); בקטגוריה B כתבי העת של בתי הספר המדורגים בעקביות עד המקום ה-100 בארצות הברית (בניכוי אלה שנכללו ב-A* וב-A); בקטגוריה C כל היתר.
- ii. הואיל ויש תנודתיות בדירוגי בתי הספר במדד USNWR הסתמכנו לצורך המיון על נתוני דירוג רב שנתיים מסודרים שנאספו, עובדו ופורסמו גם על ידי אחרים.³

² ראו <https://www.usnews.com/best-graduate-schools/top-law-schools/law-rankings>

³ ראו, למשל: Bradley A. Areheart, *The Top 100 Law Reviews: A Reference Guide Based on Historical USNWR Data*, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3026293 (הצגה טבלאית של נתונים מ-15 השנים האחרונות, עם ממוצעי דירוג ל-5, 10 ו-15 שנה); <https://7sage.com/top-law-school-rankings/> (הצגה גרפית של נתונים מ-11 השנים האחרונות).

הדירוגים הרב-שנתיים מצביעים על יציבות רבה יותר ככל שמתקרבים אל הפסגה, ועל כן זיהוי 20 בתי הספר המובילים (שכתבי העת הכלליים שלהם נכנסו לקטגוריה *A) היה יחסית פשוט. בקטגוריה A השתדלנו מאוד להיות הוגנים ביחס לכתבי עת של מוסדות שנכנסים ויוצאים תדיר מרשימת 50 המובילים במדר. לכן, למשל, כתב עת של מוסד שדורג בעקביות במקומות 45-55 הוכלל בקטגוריה A גם אם בשנה הספציפית שבה התבצע דירוג כתבי העת המוסד דורג מתחת למקום ה-50.

iii. לדירוג המבוסס על יוקרת המוסדות, המשקף בלי צל של ספק את התפיסה המקובלת של השחקנים השונים בשוק ה-law reviews, התבצעו התאמות על בסיס נתוני השפעה כוללת ו-impact factor, במיוחד נתוני "המדד המשולב" המצויים במאגר הנתונים של אוניברסיטת וושינגטון ולי,⁴ ובמידה פחותה המצויים במאגר הנתונים של אוניברסיטת קרדוזו (Cardozo Law Review) אמנם מתפרסם על ידי מוסד שמדורג בעקביות "בשורה השנייה" (second tier; בין 55-80) אך נהנה מהצלחה רבה מבחינת ההשפעה הכוללת וה-impact factor.

ב. כתבי העת המתמחים:

i. בקטגוריה *A לא כללנו כתבי עת מתמחים בעריכה סטודנטיאלי, ועיקרון זה הופעל באופן עקבי, ללא שום חריג. כלל זה מבוסס על ההבנה שכמו בדיסציפלינות אחרות, המאמרים הטובים ביותר בתחום המשפטים מתפרסמים בבמות כלליות. הנחה זו נתמכת על ידי כל המדדים הכמותיים והאיכותיים שבדקנו. כלומר, אין מדד כמותי ואין הערכה איכותית רצינית המציבים כתבי עת מתמחים בעריכה סטודנטיאלי בקטגוריה העליונה.

ii. בקטגוריה A כללנו את 5% העליונים מבין כתבי העת המתמחים בכל תחום התמחות חשוב, כאשר נתוני המדד המשולב הרב-שנתיים של וושינגטון ולי שימשו ככלי ההערכה המרכזי, בזהירות הראויה. בפועל, כמעט כל כתבי העת המתמחים בקטגוריה A מוצאים לאור על ידי בתי ספר למשפטים המדורגים בעשירייה הראשונה בארצות הברית על פי דירוג USNWR (בכפוף למגבלה של 5% לתחום). לקטגוריה B נכנסו עוד כ-15%-20% מכתבי העת המתמחים בכל תחום התמחות (השיעור המדויק משתנה, כפועל יוצא של אופי התחום, מספר כתבי העת בקבוצה, הפערים הכמותיים בין כתבי העת וכו') – גם כן על בסיס נתוני המדד המשולב של וושינגטון ולי. עוד כ-30%-35% נכנסו לקטגוריה C. את יתרת

⁴ <https://managementtools4.wlu.edu/LawJournals/Default.aspx>. השיטה שעל פיה נקבע "הציון המשולב" של כתבי העת במאגר הנתונים המקוון של וושינגטון ולי הוצעה והוסברה כאן: Ronen Perry, *The Relative Value of American Law Reviews: Refinement and Implementation*, 39 CONN. L. REV. 1 (2007), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=897063. בשל מגבלותיה המתודולוגיות נעשה בה שימוש זהיר, וכל כתב עת נבחן לגופו.

⁵ לריכוז נתונים ראו: <https://witnesseth.typepad.com/blog/2018/08/google-scholar-metrics-2018-law-review-rankings.html>. לנתוני גוגל עדכניים לצד נתונים נוספים ראו <http://bcnewell.com/law-journal-rankings>.

כתבי העת המתמחים בכל קטגוריה העדפנו לא לכלול בדירוג שלנו כלל מפאת זניחותם.

iii. ההתבססות על מדדי ושינגטון ולי בתחומים השונים נעשתה תוך מודעות למגבלות המדד ובדיקה פרטנית של כל תחום. למשל, תחום המשפט והטכנולוגיה מערבב כתבי עת שעניינם קניין רוחני עם כתבי עת שעניינם משפט וטכנולוגיה, כאשר החפיפה בין התחומים חלקית בלבד. כתבי עת רבים מופיעים בשתיים או יותר קטגוריות בווינגטון ולי. כמו כן, שונה דירוג של כתב עת כמספר 10 מתוך 20 בתת-תחום מאשר דירוגו במקום 10 מתוך 100 כתבי עת בתת-תחום אחר. iv. תיקונים קלים בוצעו בעקבות קבלת חוות דעת מנומקות של חוקרות וחוקרים בתחומים השונים, הן ביחס לכתבי עת ספציפיים, הן ביחס לתחומי מחקר מסוימים (בפרט, ענפי משפט או שיטות מחקר), והן ביחס למכלול—תוך בחינת הבדלים בין תחומים שונים המיוצגים בדירוג. כל זאת כאשר חברי הוועדה השתכנעו בתוקף הנימוקים.

12. כתבי עת בעריכת עמיתים דורגו בעיקר על בסיס מדדים כמותיים ואיכותיים המותאמים לסוגה זו. הוועדה השתמשה באופן נרחב בנתונים העדכניים ביותר של SCImago, Web of citescore ו- Science (עליהם מתבססת הערכת כתבי עת בשיפוט עמיתים במרבית הדיסציפלינות האחרות). שיקול חשוב להכללת כתב עת בקטגוריות העליונות *A ו-A הוא, למשל, הימצאות ברביע העליון (Q1) של כתבי העת המשפטיים ב-SCImago,⁶ כאשר מטבע הדברים בקטגוריה *A נכללים כתבי העת החזקים ביותר. כמו כן נעשה שימוש זהיר ומוגבל בדירוג האחרון של המועצה למחקר באוסטרליה משנת 2010 לשם זיהוי כתבי עת בולטים בחבר העמים הבריטי.⁷ הוועדה אף פנתה לחוקרות ולחוקרים בישראל ובחו"ל בכל מקרה של ספק וביחס לתחומי התמחות שהתעורר חשש שהנתונים הכמותיים עושים להם עוול (למשל, היסטוריה משפטית/משפט והיסטוריה). מספר כתבי העת שנכללו בכל קטגוריה נקבע בהתאם להתפלגות המתוארת בסעיף 2 לעיל.

13. הוועדה ניסתה לגבש איזון בר-הגנה בין סוגות פרסום שונות, תחומי מחקר שונים ושיטות מחקר שונות. מעבר לבחינת הנתונים של כתבי עת ספציפיים התבצעה בדיקה רוחבית שנועדה להבטיח קיומה של "פירמידה" הוגנת וסבירה של כמות פרסום עבור כל חוקרת וחוקר, עם אוריינטציות מחקריות שונות, תוך התגברות על הטיות של מדדים כמותיים מסוימים נגד סוגות, ענפי משפט או שיטות מחקר. זו נקודה שחשוב מאוד להבין כדי להעריך את הפרויקט בכללותו. ייתכן מאוד שחוקרות וחוקרים שמחויבים לתחום A ולשיטת מחקר X יתקשו להבין את דירוג כתבי העת שבהם מתפרסמים מאמרים בתחום B ושיטה Y. אבל אנו סבורים שהמבחן האמיתי לתוקף הדירוג הוא

⁶ https://www.scimagojr.com/journalrank.php?category=3308&page=1&total_size=602. יצויין שהדירוג של Citescore ו- Scimago כולל גם כתבי עת בתחום הקרימינולוגיה ומדע המדינה. הוועדה הביאה זאת בחשבון בהערכת הדירוג של כתבי העת המשפטיים.

⁷ הדירוג האוסטרלי: <http://lamp.infosys.deakin.edu.au/era/?page=fordet10&selfor=1801>.

אם דירוג כתבי העת שבהם מתפרסמים מאמרים בתחום B ובשיטה Y נהיר ומשכנע עבור חוקרות וחוקרים שעוסקים בבחינת תחום B בשיטה Y.

14. כאמור לעיל, טיוטת הדירוג הועברה לכל חברות וחברי הסגל האקדמי בארבע הפקולטות. ההערות שנתקבלו מקבוצות ומאינדיבידואלים נדונו על ידי הוועדה בצורה יסודית, שיטתית, ממושכת וממצה בישיבות רבות ולאורך יותר מחצי שנה, מתוך פתיחות לטיעונים הנסמכים על נתונים כמותיים והערכות איכות רלוונטיות. כל אחד מכתבי העת שנזכרו בפנייה של יחיד או יחידה או של קבוצה, בין שדובר בבקשה להוספת כתב עת שלא הופיע בטייטה כלל ובין שדובר בבקשה לשנות את סיווגו של כתב עת שהופיע בטייטה, נדון לגופו ועל בסיס כל הנתונים הזמינים. אנו מדגישים כי על אף שהאינטרס של כל אחת ואחד הוא לסווג את כל כתבי העת בהם היא או הוא פרסמו או עשויים לפרסם לקטגוריות גבוהות ככל שניתן, ושהאינטרס של כל קבוצה הוא לסווג כמה שיותר כתבי עת בתחום מומחיותה לקטגוריות הגבוהות, הוועדה הייתה מחויבת להתבונן על המכלול ממעוף הציפור ולשקול שיקולים על-תחומיים ועל-מוסדיים. הוועדה נדרשה לשמור על שיעור מסוים של כתבי עת בכל קטגוריה, לקיים מבנה פירמידלי בכל תחום ותחום, להבטיח זיקה ראויה בין הנתונים הכמותיים וההערכות האיכותיות לבין הסיווג לקטגוריות, ולדאוג לייצוג הוגן וסביר של התחומים השונים בקטגוריות המתאימות. כשנתבקשו לשקול העברת כתב עת בתחום מסוים מקטגוריה אחת לרעותה נדרשו לבחון את נתוניו של כתב העת במאגרי המידע, להשוותם לנתוני כתבי העת באותו התחום המסווגים לקטגוריה הגבוהה יותר ולקטגוריה הנמוכה יותר, להשוותם לנתוני כתבי העת בתחומים אחרים המסווגים לקטגוריה הגבוהה ולקטגוריה הנמוכה, לבחון אם שינוי סיווג כזה לא יעניק ייצוג יתר לתחום מסוים בהתחשב במשקלו במחקר המשפטי וכן הלאה. המלאכה לא הייתה קלה אך נעשתה, כאמור, ביסודיות ובשיטתיות לאורך זמן רב.

15. כתבי עת בשפה העברית דורגו בנפרד על בסיס הסכמה שהתגבשה בדיון משותף לחברי הוועדה ולדיקני ארבעת המוסדות. בצד השאיפה למצינות אקדמית בזירה הגלובלית יש חשיבות לפרסום המקדם את המשפט הישראלי ואת השיח המשפטי והציבורי בישראל, והדירוג נותן מענה הוגן וסביר לצורך זה. כתבי עת של מוסדות ישראליים בשפה האנגלית דורגו ביחד עם כתבי עת זרים בשפה האנגלית ובהתאם לאמות המידה שפורטו לעיל.

ספרים

16. הוצאות ספרים דורגו על בסיס "קונצנזוס" בין מספר מדדים כמותיים, ובהם אלה של Socio Australian⁸, (SENSE) Economic and Natural Sciences of the Environment⁹, Political Science Association¹⁰, (2000) Lewis¹¹, (2011) Garand & Giles⁹, Zuccala et al.¹², (2014) דירוגים משולבים,¹³ ודירוגים בין-לאומיים של המוסדות בהם פועלות הוצאות הספרים, לצד הערכות חברי הוועדה ועמיתים בישראל ובעולם שעמם הוועדה התייעצה. ההכרעות כאן היו פשוטות הרבה יותר בהינתן מתאם מאוד גבוה בין המדדים השונים.

17. הוועדה סבורה שיש לתקן את הליקוי הקיים היום בשיטת התקצוב של ות"ת בנוגע לספרים וכן שאי ההכרה התקציבית בספרים פוגעת פגיעה חמורה בעשייה המדעית בתחום המשפט.

משקלות

18. בצד המיון לקטגוריות איכות, ולצורך תקצוב ות"ת, נדרשה הוועדה לקבוע יחס משקלי בין הקטגוריות השונות. בדיון ממושך בין חברי הוועדה, בין הדיקנים, ובין חברי הוועדה לדיקנים, גובש יחס מוסכם שמבטא שלוש תובנות עיקריות:

א. יש לעודד באופן חד-משמעי פרסום בשתי הקטגוריות העליונות. הפקולטות הישראליות מתחרות מול מוסדות מעולים בזירה הבין-לאומית וצריכות להפגין את עוצמתן על ידי עידוד פרסום בכמות בין-לאומיות תחרותיות מעולות.

ב. פרסום בקטגוריה *A אפשרי ורבים מהחוקרות והחוקרים בישראל מפרסמים בכתבי עת אלה, אבל לנוכח הטיות ידועות ואילוצים אקדמיים שונים אין זה ריאלי לצפות אפילו מהטובות והטובים שבחוקרות והחוקרים לפרסם אך ורק בכתבי העת המשתייכים אליה. היתרון של פרסום בכתב עת המצוי בקטגוריה *A על פרסום בכתב עת המצוי בקטגוריה A צריך לפיכך להיות נראה לעין אך לא דרמטי. לכן משקלו של פרסום *A אכן גדול מאוד ביחס לקטגוריות האחרות

⁸ לדירוגי SENSE משנת 2016 ומשנת 2009, ראו <https://research.usp.ac.fj/wp-content/uploads/2013/09/2016-Ranking-of-Academic-Publishers-v1.0.pdf> ו- http://www.sense.nl/gfx_content/documents/ABCDE-indeling%20Scientific%20Publishers%20SENSE_approved_May_2009.pdf. למאגר נתונים עדכני ראו: http://www.sense.nl/gfx_content/documents/20170626_publishers_complete.xlsx

⁹ http://www.cityu.edu.hk/scm/pbpr_roa/Ranking_APSA.pdf

¹⁰ James C. Garand & Michael W. Giles, *Ranking Scholarly Publishers in Political Science: An Alternative Approach*, 44 POL. SCI. & POLITICS 375 (2011), http://www.jkarp.com/f2011/Garand_2011.pdf

¹¹ Janice S. Lewis, *An Assessment of Publisher Quality by Political Science Librarians*, 61 COLLEGE & RESEARCH LIBRARIANS 344 (2000), <https://www.usf.edu/arts-sciences/departments/school-of-interdisciplinary-global-studies/documents/academic-book-publishers.pdf>

¹² Alessia Zuccala et al., *Can We Rank Scholarly Book Publishers? A Bibliometric Experiment With The Field of History*, 66 J. ASSOC. INFORMATION SCI. & TECH. 1333 (2015), available at https://www.researchgate.net/publication/26787516_Can_we_rank_scholarly_book_publishers_A_bibliometric_experiment_with_the_field_of_history

¹³

למשל https://www.ied.edu.hk/include_n/getrichfile.php?key=95030d9da8144788e3752da05358f071&secid=50424&filename=secstaffcorner/research_doc/Compiled_Publisher_List.pdf

(ובפרט הנמוכות שבהן), אך המשקל הכולל של שלושה פרסומים ב-A גדול במידה קטנה וסמלית מהמשקל של שני פרסומים ב-A*.
ג. פרסום בכתב עת המשתייך לקטגוריה B הוא עדיין סולידי. קטגוריה זו כוללת כתבי עת ראויים שלחלקם יש נתונים כמותיים הנושקים לאלה של כתבי עת ב-A. עם זאת, הוועדה סברה שבאופן כללי קיים פער של ממש בין כתבי עת בקטגוריה זו לכתבי עת בקטגוריה A. לעומת זאת, פרסום בקטגוריה C, או בכתב עת בלתי מדורג בשפה האנגלית, אינו רצוי אקדמית.

19. בדיונים ממושכים שהתנהלו בין חברי הוועדה והדיקנים בארבע הפקולטות גובשה נוסחה שהתקבלה על דעת כולם. יחס המשקלות המוסכם הוא 15:11:6.5:1 בין הקטגוריות A*:A:B:C. בפועל קיימת גם קטגוריה חמישית של אלפי כתבי עת בלתי מדורגים, שמשקלם הנוכחי הוא 0.

ועדת עדכון

20. חברי הוועדה ממליצים על כינונה של ועדת עדכון, אשר תתכנס אחת לחמש שנים ותבחן – ביוזמתה או על פי פנייה בנוהל שייקבע – שינויים אפשריים בסיווג במות פרסום על יסוד השתנות נתוני היסוד וכן סיווגן של במות פרסום שלא סווגו קודם לכן, תוך הקפדה על המבנה הפירמידלי ועל יישום עקבי של עקרונות בני הגנה. בוועדה תהיה נציגה או יהיה נציג לכל אחת מהפקולטות האוניברסיטאיות לפי מינוי הדיקן והיא תקבע את נוהלי עבודתה. יש לשאוף להמשך קבלת החלטות על בסיס קונצנזוס.